

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 93
din 28.02.2013**

Dosar nr.: 417/2012

Petiția nr.: 4712/27.09.2012

Petent: Partida Romilor "Pro - Europa"

Reclamat: Cotidianul Evenimentul Zilei

Obiect: articol de presă. comentarii discriminatorii la adresa etniei
rome

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. Partida Romilor "Pro - Europa"

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. Cotidianul Evenimentul Zilei

**II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de
discriminare**

2.1. Petenta sesizează apariția pe varianta online a Cotidianului Evenimentul Zilei, la rubrica comentarii, a unei serii de păreri și opinii rasiste și discriminatorii la adresa comunității rome din România ce afectează grav dreptul la demnitatea personală a acestei comunități.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 4712/10.10.2012 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 4918/10.10.2012 a fost citată partea reclamată.

3.3. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 23.10.2012.

3.4. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1.1. Petenta arată că în data de 14.09.2012 Cotidianului Evenimentul Zilei publica articolul “Ambasadorul Francez: Romii nu sunt discriminați juridic în România, dar trebuie schimbată mentalitatea românilor”. Pe varianta online a cotidianului apar postate la rubrica comentarii o serie de păreri și opinii rasiste și discriminatorii la adresa comunității rome din România ce afectează grav dreptul la demnitatea personală a acestei comunități.

4.1.2. Petenta nu pune în discuție libertatea presei, respective a jurnalistului în domeniul presei scrise, unde marja de apreciere a autorităților naționale se circumscrie interesului unei societăți democratice de a permite presei să își joace rolul indispensabil de “câine de pază” și să își exercite dreptul de a furniza informații ce privesc problemele de interes general, astfel cum reține și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și în jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

4.1.3. În acest sens, petenta are în vedere obligația asumată de fiecare cotidian, central sau local, în ceea ce privește filtrarea și postarea comentariilor cititorilor, cu privire la aspectele dezbătute în articolul de presă, la care se fac comentarii. Astfel, responsabilitatea cotidianului online trebuie raportată și la mijloacele tehnice puse la dispoziția publicului larg, prin intermediul forumurilor de discuții, ce permit postarea comentariilor, în esență prin asigurarea exprimării ideilor, opiniilor, gândurilor, etc.

4.1.4. Petenta consideră că, prin asigurarea cadrului tehnic și informatic de liberă exprimare prin observații, comentarii sau reacții la subiectele prezentate în presa scrisă, un cotidian ce publică și ediție online ar trebui să asigure și mijloacele tehnice, raportat la îndatoririle și responsabilitățile speciale ce derivă din libertatea de exprimare, de natură a preveni abuzurile de limbaj ce pot prejudicial demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și dreptul la propria imagine.

4.1.5. Din acest punct de vedere, petenta învederează Colegiului director faptul că ziarul Evenimentul Zilei dispune de un sistem electronic de filtrare automată a termenilor sau sinagmelor cu conținut injurios, ofensator sau trivial. Petenta arată că, în jurisprudența sa, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a reiterat că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată, având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop și, în situația în care nu vizează, are ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratând pe cineva mai puțin favorabil pe baza unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

4.1.6. În motivarea plângerii petenta invocă dispozițiile art. 2 alin. 5 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, iar ca mijloc de probă petenta depune copie a articolului și a comentariilor în cauză.

4.1.7. Petenta face referire la comentariile postate printre care “stai liniștit că nici noi nu vă înghițim animalelor”, “nu vă vrem, nu vă iubim, ori vă

integrați în societate ori dispăreți în India”, “cel mult ne putem schimba mentalitatea în următorul mod: țiganii nu sunt leneși, ei sunt putori, hoți, mincinoși, infractori până în măduva oaselor”, “cea mai mizeră specie umană, să-i ia cine vrea, gratis”, “țiganii sunt la fel de mizerabili și în Franța și în Germania și în România”, “locul țiganilor este în India, patria lor natală, țiganii nu sunt nici români, nici europeni”, etc.

Susținerile părții reclamate

4.2.1. Partea reclamată își exprimă punctul de vedere prin care arată că petiția este neîntemeiată argumentând că este normal ca opiniile să fie discriminatorii. Discriminarea pe criterii etnice, ca simplă diferențiere, există ab initio, din moment ce înșiși petenții admit a fi minoritari romi.

4.2.2. Partea reclamată precizează că pentru a exista o acțiune de discriminare trebuie îndeplinite cumulativ două condiții și anume a) existența unei deosebiri, excluderi, restricții sau preferințe pe bază de rasă, naționalitate, etnie (...) și b) deosebirea, excluderea, restricția sau preferința să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniu politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, dar niciuna dintre cele două condiții nu sunt îndeplinite în cazul articolului incriminat.

4.2.3. Partea reclamată consideră că prima condiție nu este îndeplinită; comentariile cititorilor sunt simple opinii, manifestând nemulțumiri și frustrări personale, unele bazate pe experiențe neplăcute în care au fost implicați membrii ai comunității rome, cel puțin așa se susține, exprimate sub forma unei dezbateri fără scop, ci doar ca modalitate democratică de exprimare liberă și comunicare între membrii comunității democratice. Pe cale de consecință și membrii comunității rome puteau oricând să intervină în dezbateri, fiindcă nu o persoană publică sau o autoritate s-a pronunțat împotriva lor în sensul discriminării sau instigării la ură sau discriminare, ci persoane fizice obișnuite.

4.2.4. Partea reclamată arată că nici a doua condiție nu este îndeplinită. Nu există efecte distructive deoarece un simplu cotidian, prin faptul de a nu fi filtrat comentariile pe măsura așteptărilor petentei, printr-un articol publicat de către un colaborator, nu este în măsură să producă asemenea efecte zise distructive.

4.2.5. Sistemul de filtrare a comentariilor funcționează doar restricționând anumiți termeni considerați injurioși în limbajul uzual, niciun sistem de filtrare inventat până la ora actuală neavând capacitatea de a cenzura idei, de altfel acest lucru ar contraveni valorii constituite de libertatea de expresie consacrată de Constituția României, Convenția Europeană a Drepturilor Omului și nu în ultimul rând, de art. 2 alin. 8 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

4.2.6. Este adevărat că asemenea programe există, dar limbajul, în general, și posibilitățile de combinare a cuvintelor având conținut injurios, ofensator, trivial, în special, sunt atât de complexe încât un simplu program poate efectiv să cenzureze ideile exprimate de utilizatori. Partea reclamată nu

poate fi răspunzătoare pentru ineficacitatea unui program pe care petenta însăși îl acceptă ca fiind unul automat, deci în afara controlului autorului.

4.2.7. Partea reclamată precizează că jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu beneficiază de forță juridică și că petenta nu a menționat care sunt limitările cărora dreptul la libertatea de exprimare este supus și în ce măsură ar fi aplicabile opiniilor exprimate de către simple persoane fizice în exercitarea acestui drept.

4.2.8. Partea reclamată arată că într-adevăr atitudinea cititorilor este una ostilă, dar aceasta nu a dus la formarea unui cadru intimidant, ostil, degradant sau ofensiv și în niciun caz nu a avut drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.

4.2.9. Partea reclamată consideră că petenta nu descrie cine a hărțuit: ziarul online sau opinia publică? Evident, opinia publică. Atunci, atât timp cât ziarul nu a instrumentat în niciun fel comentariile și în măsura în care tehnologia de care dispun nu le permite să controleze 100% aceste comentarii, faptelor reclamate la art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, nu li se atribuie un autor concret.

4.2.10. Referitor la art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, acesta descrie o serie de condiții care ar trebui îndeplinite pentru ca articolul să fie eficace ca și act discriminator și aplicabil unei situații de fapt, mai precis să aibă caracter de propagandă naționalist – șovină, de instigare la ură rasială sau națională. Petenta probabil că nu înțelege noțiunea de propagandă; comentariile cititorilor nu se aproprie absolut deloc de o asemenea noțiune deoarece sunt exprimate liber și dezorganizat, conform propriilor convingeri; mai mult unii dintre ei insinuează că vorbesc din proprie experiență. Dar în niciun caz nu există un cadru organizat în care aceștia și-au exprimat opiniile.

4.2.11. Prin nefiltrarea comentariilor nu s-a ajuns la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv, cum condiționează art. 2 alin. 5 existența hărțuirii, ci acest cadru preexistent în societate a fost doar expus.

4.2.12. Partea reclamată consideră că prin articolul incriminat nu a fost lezat niciunul dintre drepturile pe care le protejează legislația română în domeniul discriminării și solicită respingerea petiției ca fiind lipsită de obiect, în speță neexistând o faptă de discriminare, nu există o categorie vizată, nu există scopul sau efectul restrângerii, împiedicării etc. exercitării unuia dintre drepturile ocrotite.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare prin apariția, nefiltrarea și neîndepărtarea de pe varianta online a Cotidianului Evenimentul Zilei, la rubrica comentarii, a unei serii de păreri și opinii rasiste și discriminatorii la adresa comunității rome din România ce afectează grav dreptul la demnitatea personală a acestei comunități.

5.2. **În drept**, analizând faptele reținute în speță, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO), care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*.

5.3. Potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.4. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000R cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000R. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

5.5. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmarească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.6. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate.

5.7. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură comentariile și opiniile postate pe site-ul Cotidianului “Evenimentul Zilei” sunt de natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată. Comentariile fac trimitere explicită la apartenența etnică a persoanelor ce fac obiectul materialului, ceea ce

interesează în acest context este trimiterea explicită la un anumit grup etnic, în termeni ironici ori satirici.

5.8. Totodată, din analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul director se raportează și la jurisprudența CEDO pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5.9. Privind libertatea de exprimare, CEDO analizează trei aspecte:

a) legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne, și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă în așa fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar, totodată trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);

b) legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

c) necesitatea retrângerii într-o societate democratică.

5.10. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.11. Colegiul director reține că, în speță, trebuie analizată raportarea aspectelor semnalate la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este evident faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratatând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de demnitatea sa umană.

5.12. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colectia de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagărdării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

5.13. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui

drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.14. Colegiul director reține faptul că deși articolul de presă “Ambasadorul Francez: Romii nu sunt discriminați juridic în România, dar trebuie schimbată mentalitatea românilor” publicat de Cotidianul “Evenimentul Zilei” nu are un conținut discriminatoriu, comentariile ce au urmat acestor informații au un caracter discriminatoriu și rasist, care duce la istigarea la ură, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și dispune sancționarea părții reclamate cu avertisment.

5.15. Colegiul director consideră necesar că acest fel de comentarii trebuie atent urmărite/ supravegheate și eliminate, în vederea evitării situațiilor în cauză.

5.16. Având în vedere obligația ziarului de a face tot posibilul evitării postării unor astfel de mesaje, Colegiul director recomandă părții reclamate instituirea unei metode de a filtra comentariile cititorilor, prin interzicerea unor cuvinte cheie, care ar putea aduce atingere demnității umane.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. aspectele sesizate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.1 și art. 15 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. sancționarea cotidianului „Evenimentul Zilei”, prin redactor șef, cu avertisment;

3. recomandă părții reclamate să manifeste exigență în raport cu modul în care se exercită dreptul la libertatea de exprimare din prisma reputației sau a drepturilor altora, pentru a asigura respectarea demnității personale și a principiului nediscriminării, garantate în România prin Constituție și O.G. nr. 137/2000;

4. clasarea dosarului;

5. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Asztalos Csaba Ferenc – Membru

Jura Cristian – Membru

Lazăr Maria – Membru

Panfile Anamaria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Data redactării: 14.03.2013

Hotărâre redactată de: L.M. și A.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2000 a contenciosului administrativ,** constituie de drept titlu executoriu.